

Književne novosti

Dr. Ivan Geršak. Ormoški spomini. Ljubljana, 1902. Založila Ormoška posojilnica.

Mehanično jemljemo dandanašnji nove knjige v roko; le lok naše logike se napne, naša čuvstvenost pa molči. »Ormoški spomini — kletarsko društvo — slike — Davorin Trstenjak —«, to je teklo mimo mojih oči, predno sem razrezal knjigo. Začel sem jo čitati odzadaj in sem pričital na ta pri ocenjevalcih nenavadni način do posvetila, ki ga je napisal izdajatelj dr. I. Geršak, notar v Ormožu, svojemu bratu, misijonarju v Solunu. In postajalo mi je nekam nemirno srce. Odložil sem kritiško tehtnico, kajti tukaj je treba le zreti, nič premostrivati, le poslušati, kakor pač poslušáš izkušenega moža, ki se bliža oni dobi, ko živijo zanj skoraj le spomini . . . Dr. Geršak je imel in ima v svojem tridesetletnem delovanju v Ormožu nasprotnike; tu se brani proti njim, poročajoč o svojih uspehih in neuspehih. To njegovo kramljanje je toli prijetno, da ga poslušamo prav radi. Sam je na svetu. »Ko sem se l. 1871. selil iz Ptuja,« pripoveduje, »je bil krasen solnčen jesenski dan! Bili smo trije: moja ljuba ženka Marjeta in moj angelček Olga. Ni ju več! . . . Obe sta me zapustili leta 1895., ko je listje padalo.« — Mož, ki tako in le toliko govori o potopu vse sreče svojega srca, postane takoj naš ljubi znanec.

Prvi del knjige so Geršakovi spomini. Drugi del, »Književniki«, prinaša črtice o življenju in delovanju onih mož, katerim je tekla zibel v ormoškem okraju. In vredno je, da se jih spominjamo. Res se je rodilo na oni grudi precej znanih, tudi znamenitih mož, kakor Modrinjak, dr. Kočevar, Stanko Vraz, Božidar Raić, Davorin Trstenjak, izmed še živečih dr. Dečko, A. Trstenjak, Fr. Ks. Meško, dr. F. Simonič, R. Vrabl i. dr. Opisal jih je večinoma B. Flegerič — tudi ondotni rojak — kaki trije so se pač brezimno opisali sami. — Vsi odstavki se odlikujejo s podrobnim poznavanjem krajevnih in osebnih razmer in imajo marsikako drobtino za slovstvenega zgodovinarja; pisani so poljudno, tuintam z malce naivno samozavestjo, to pa stvari ne škoduje nič; doslovni citati iz ugodnih ocen kakega lastnega dela so pa vendarle preslastna lokalnopatriotična začimba. — Skratka: knjiga prinaša marsikaj zanimivega iz pretekle in polpretekle, pa tudi sedanje dobe, je pisana v prikupljivem tonu. Želimo, da bi vsak okraj izdal slično, za kulturno zgodovino važno knjigo!

Dr. Jos. Tominšek.

Evgenij Kumičić. Slučaj. Broj 84. i 85. Crn Božić. Tri pripovedi. Nasklada knjižare Lav. Hartmanna (Kugli i Deutsch). Zagreb 1902. M. okt., 176 str. Ciena 1'50 K.

Prva povest je prvenec znanega pisatelja, ki si je s poznejšimi deli pridobil dober glas in ugled med hrvaškimi pripovedači. Da je povest prvenec, vidi se pač skoro na vsaki strani. Zakaj se povest imenuje »Slučaj«, ni prav jasno — menda zato, ker dotičniku umreta nevesta in mati. — Spretnost svojo je pokazal v opisu prirodnih prizorov in duševnih pokretov, a početnika izdajajo nepotrebni potopisi, rodoljubni vzdihli brez pravega povoda, naivno-romantično